

A horvát parlament elfogadta a horvátországi extraprofit adót

A horvát Szábor december 16-án fogadta el az extraprofit adóról szóló törvényt, amely alapján a hatályos társasági adó (18%) helyett 33%-os profitadó terheli azon horvát vállalatokat, amelyek 300 millió kuna (kb. 40 millió euró) feletti éves bevételt könyveltek el és 2022. évi profitjuk legalább 20%-kal meghaladta az előző négy év átlagát. A magasabb adót azonban csak az átlagot 20%-kal meghaladó részre kell megfizetni.

A közel 200 céget érintő, egyszeri extraprofit adótól a kormány 2023-ban 2,1 milliárd kuna költségvetési bevétellel számol.

A szabályozás fontos kivételeként azon vállalatok esetében, amelyek veszteségesen működtek 2020-ban, az adószámításába nem kerül be a veszteséges év. Utóbbi főként a COVID járvány alatt veszteséggel zárt turisztikai ágazatnak kedvez. A szabályozás alól szintén kivételt képeznek többek között az állami befektetés-ösztönzési támogatásban részesült cégek, valamint a működésüket idén megkezdő vagy felszámolás miatt megszüntető vállalkozások.

A horvát Szábor 2022. december 16-án fogadta el az Extraprofit adóról szóló törvényt (96 szavazat mellette, 37 ellene). A törvény a Horvát Közlönyben (Narodne novine) történő megjelenés napját követő napon lép hatályba. A törvény a 2022. évben megvalósuló nyereség alapján rendeli el a 33%-os mértékű extraprofit adó fizetését. Az extraprofit adó bevallásának határideje megegyezik a nyereségadó bevallás határidejével (április 30.)

I. A törvény hatálya, az adószámítás módja és a kivételt képező vállalatok

Az elfogadott extraprofit adó alapján a 18%-os társasági adó helyett 33% társasági adót fizetnek azok a Horvátországban működő vállalatok, melyeknek éves bevétele meghaladja a 300 M kunát (40 M euró) és melyeknek nyeresége 2022-ben minimum 20%-kal meghaladta az előző négy év (2018-2021) átlagát. A magasabb adót azonban csak az átlagot 20%-kal meghaladó részre kell megfizetni.

Példa az adószámításra: ha egy horvát vállalat nyeresége a 2018-as, 2019-es, 2020-as és 2021-es években átlagosan 100 M kuna volt, 2022-ben pedig ez az összeg 128 M kuna, 120 M kunáig 18%-os társasági adót, 8 M kuna után pedig 33%-os extraprofit adót köteles megfizetni.

A kormány az új extraprofit adótól 2023-ban kb. 2,1 Mrd kuna (278,5 M eurót) bevételt remél, amely egy egyszeri adóteher, azaz csak 2023-ban fizetendő, célja pedig a szociálisan rászoruló, az energiaválságban leginkább érintett lakosság megsegítése.

Az új adó a jelenlegi adatok alapján 192 horvát vállalatot érint, de pontos körüket a 2022-es mérleg alapján lehet meghatározni, amely jövő év április 30-án válik ismertté.

Az eredeti tervek szerint alapvetően az olaj- valamint a gázszektorban működő vállalatok fizettek volna extraprofit adót, amit a horvát kormány kiterjesztett a bankszektorra, a Horvátországban működő kiskereskedelmi láncokra, élelmiszeripari cégekre, illetve az IT ágazatra is. Az extraprofit adóról szóló törvény végleges javaslatában figyelembe vettek néhány munkáltatói észrevételt, de magában a törvényben komoly változás nem történt.

A szabályozás hatálya alól az alábbi vállalatok és bevételi források képeznek kivételt:

- **A szabályozás nem vonatkozik** azon termelői és szolgáltató cégekre, amelyek gyártó vagy szolgáltatást biztosító tárgyi eszközök, vagy immateriális javak értékesítéséből jelentős jövedelmet realizáltak. Szintén nem fizetnek extraprofit adót akik, részvényértékesítésből jutottak 20%-nál nagyobb nyereséghez. Menteshetnek az adófizetés alól azok a cégek is, amelyek tulajdonának pénzügyi értéke jelentősen csökkent (amortizáció), ebbe a csoportba azonban nem sorolhatók azok a cégek, amelyek jövedelme ingatlankiadásból származik.

Szintén nem fizetnek extraprofit adót azon cégek, amelyek állami befektetés ösztönzési támogatásban részesültek. Az extraprofit adó nem terjed ki azon vállalkozókra sem, akik vállalkozásukat 2022-ben indították, valamint azokra, akik felszámolás alatt állnak. Ahogyan az állami befektetés-ösztönzési támogatásban részesült cégekre sem.

- Azon vállalatok esetében, amelyek veszteségesen működtek 2020-ban, **az adószámításába nem kerül be a veszteséges év**, tehát három üzleti évet (2019, 2021, 2022) vesznek figyelembe. Ez a törvényjavaslat módosítás leginkább a turisztikai szektornak kedvez, ugyanis a Covid-válság hatása miatt a legtöbb szállásadó 2020-ban veszteségesen működött.
- **Az adószámításba szintén nem kerül figyelembevételre** a vállalkozók tárgyi eszközeit vagy immateriális javainak értékesítéséből származó bevétele és nyeresége. Ahogyan a csődeljárást megelőzően és a csődeljárásban a hitelezőkkel szembeni kötelezettségek leírásából származó jövedelem, valamint a csődeljárásban az ingatlaneladásból származó bevétel sem.

II. A szabályozásra adott politikai és érdekképviselői reakciók

A törvény parlamenti vitájában az ellenzéki képviselők azért is bírálták a törvényjavaslatot, mert szerintük sok olyan, az energiaszektorba tartozó kisebb vállalat került ki a törvény hatálya alól, amelyek óriási nyereségre tettek szert az emelkedő energiaárakból, ám bevételeik 300 millió horvát kuna alatt van. A kritikákra válaszul Primorac miniszter az említett cégekre vonatkozóan plusz adójavaslatot és illeték kiszabását helyezte kilátásba.

A Horvát Munkaadók Szövetsége (HUP) üdvözölte az eredeti javaslat módosításait, de rámutatott, hogy nem sikerült minden igazságtalanságot és logikátlanságot korrigálni. A HUP továbbra is ellenzi az extraprofit adót, mert szerintük az csökkenti a horvát cégek versenyképességét az európai és a világpiacra az új adó hatását nem viselő versenytársaikhoz képest. A munkaadók hangsúlyozzák, hogy az új adó megkérdőjelezi a legsikeresebb cégek befektetési potenciálját, valamint veszélyezteti az alkalmazottak béremeléséhez szükséges likviditást. A HUP elnöke, Mihael Furjan bejelentette, hogy a nagyvállalkozókkal szembeni diszkrimináció miatt alkotmányjogi pert indítanak.

Számos ismert horvát közgazdász kritizálta azt is, hogy az adókötelezettség két különböző kategória kritériumát vonja össze, az összbevételt és a nyereséget. Az új extraprofit adó leginkább emlegetett hiányossága szerintük az, hogy visszamenőleges bevezetése alkotmányellenes. A HUP, a Horvát Gazdasági Kamara és számos gazdasági egyesület véleménye szerint az új adó bevezetése veszélyezteti a befektetéseket és kihat a bérek növekedésére. Meglátásuk szerint ez az adómodell indokolatlanul bünteti azokat a vállalatokat, melyek az elmúlt években kutatásokba, fejlesztésekbe fektettek be vagy termelői kapacitásukat növelték. A Nemzetközi Valutaalap (IMF) még a törvény tervezési időszakában figyelmeztette a horvát Kormányt, hogy a nyereség extra adóztatása az extraprofit világos és egyértelmű definiálása nélkül veszélyezteti az adórendszer átláthatóságát és biztonságát, ami a befektetések csökkenéséhez, valamint az üzleti működés hanyatlásához vezethet. Az említett kritikák és ellenérzések is közre játszhattak abban, hogy az extraprofit adó csak egy egyszeri adó.

III. A legnagyobb extraprofit adó befizetők

Az INA vállalat közleménye szerint is **feltehetően a legnagyobb összegű extraprofit adót az olajipari vállalat fogja fizetni**, de a konkrét számok még nem ismertek. Az INA közleményében hozzátette, hogy folyamatban van az új adó hatásának vizsgálata az „elkövetkező időszak ambiciózus befektetési terveivel kapcsolatban”. Az INA elnöke, Ratatics Péter szerint: „Értjük az extraprofit adó bevezetésének okait, de belátásunk szerint ez kedvezőtlen hatással lesz a piacorientált vállalatok befektetési potenciáljára.” Ratatics szerint a kormány terve az ilyen jellegű pótagó bevezetésére téves logikán alapul, ugyanis a COVID-válság 2020-ban jelentős veszteségeket okozott, a legfrissebb előrejelzések pedig már arra utalnak, hogy 2023-ban recesszió várható.

Az ENNA Csoport több tagvállalata is, köztük a legnagyobb horvátországi földgázkereskedő cég, az Első Földgázipari Vállalat (Prvo Plinarsko Društvo-PPD) is extraprofit adó befizetővé válik. A Horvát Villamos Művek (Hrvatska Elektroprivreda-HEP) pénzügyi eredményei csak 2023. április 30-ával készülnek el, így a vállalatnál nem tudják megmondani, hogy rájuk vonatkozik-e az extraprofit adó, de a vállalat hivatalos közleményében rámutatott arra, hogy a Horvát Kormány őszi gazdasági intézkedés csomagjában a Kormány a HEP-et 6 Mrd kunával (796 M euró) már megterhelte. Az energetikai cégek mellett feltehetően a legnagyobb horvátországi bankok (Zagrebacka, PBZ, Erste, OTP, RBA) lesznek a legnagyobb extraprofit adó befizetők.

Forrás: Magyarország Nagykövetsége, Horvátország